

КАК ДА СЪЗДАДЕМ И ФИНАНСИРАМЕ ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА? ...

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”

ЦЕНТРОВЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА:

КАКВО, ЗАЩО И КЪДЕ ???

През 2011 г. **Център за междуетнически галог и толерантност „Амалине“** инициира създаването на Центрове за развитие на общността (ЦРО): иновативни структури за активизиране и модернизирание на ромската общност. Те се изграждат с вярата, че ромската общност има вътрешните ресурси и желанието да се развие и интегрира, а партньорството с местните институции е необходимо условие за успех на тези усилия. Т.е. водещото разбиране за дейността на Центровете е, че ромите не се нуждаят от помощи и благотворителност, а от активизиране на ресурсите в общността и партньорство с мнозинството.

Центровете за развитие на общността работят на общинско ниво, като покриват не само общинския център, но и населените места в съответната община. Към тях функционират Местни клубове: доброволчески групи, които се формират в селата с по-компактно ромско население.

ОСНОВЕН ПОДХОД

Основен подход използван в работата на общностните центрове е теренната работа на местно ниво чрез мобилизиране на ресурсите на самата общност. Съществена част от дейността им е повишаването на самоорганизацията и развитието на потенциала на съответните местни общности: чрез организиране на лидерски групи, младежки групи, женски клубове и други доброволчески структури в общността; провеждане на кампании, общностни дискусии, общностни събития и др.; повишаване на капацитета на местните активисти и доброволци (чрез обучения, включване във форми на продължаващо образование и др.) и партньорство с местните институции за разрешаване на съществуващите проблеми.

НАСОКИ

Основните насоки за работа на общностните центрове са:

- превенция на отпадането от училище, повишаване на мотивацията на ромските деца да посещават училище и на възрастните роми да се включват във форми на продължаващо образование и обучение;
- превенция на ранните бракове и ранната бременост сред ромските девойки;
- превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции;
- повишаване на нивата на заетост в ромска общност;
- превенция и контрол на социално-значими заболявания;
- подпомагане на самоорганизацията на ромската общност, общностния живот и създаване на социални структури в ромска общност.

МОДЕРАТОР

Организацията и координирането на дейността на центъра се осъществява от **Общностен модератор**. Във всеки Център работят минимум двама модератори. В големите населени места извън общинския център работи и по един местен модератор на частична заетост. Модераторът е представител на местната ромска общност с минимум средно образование и с доказани възможности за социална работа.

модератор

Общностният модератор осъществява теренна работа в общността, води индивидуални случаи, подпомага формирането на структури за общностна подкрепа (младежки клубове, женски клубове, лидерски групи) и общостен живот (напр. общностни дискусии и гр.), координира кампании на местно ниво, подпомага диалога за по-добро взаимодействие между общността и местните институции.

А) Съставяне на база-данни чрез социална анкета – събира демографски факти, описва физическата инфраструктура, институционалната инфраструктура, неформалната социална инфраструктура, различните ромски групи, начина на живот на различните групи от местната общност. Социалната карта се изработва чрез анкетиране от врата на врата и се обновява периодично;

Б) Дейности за организиране на общността – идентифицира активисти; организира и фасилитира общи срещи на общността и срещи между общността и местни власти; фасилитира създаването на доброволчески групи и клубове в общността, както и тяхната дейност; подпомага излъчените от общността работни групи за планиране, застъпничество, събиране на данни и гр.

В) Дейности за подкрепа на общността – информира, осведомява; осигурява обучение, обменни посещения, консултиране, съветване; привлича ресурси за различни общностни инициативи; подпомага различни общности групи в комуникацията с местни власти и институции; фасилитира организирането на общностни събития

Г) Работа на терен – откриване на случаи, работа по „ първична интервенция ” установяване на първоначален контакт , улесняване

и посредничество в процеса на комуникация между местната общност и хората, работещи в институциите.

Д) Съдействие на местните институции за ефективна работа в ромска общност: напр. съдейства на учителите и ръководството на училищата за привличане и задържане на децата в училище, вкл. за изпълнение на училищни програми за превенция на отпадането, за организиране на родителски клуб / училищно настоятелство / училищен съвет с участието на ромски родители; съдейства на РЗИ и ОПЛ при провеждането на имунизационни и други кампании и т.н. Модераторът е равноправен партньор в диалога с местните институции;

Е) Дейности за повишаване на нивата на заетост: съдейства на местния бизнес за наемане на представители на ромската общност; подпомага дейности за генериране на доходи и гр.

Ж) Организиране на доброволчески структури в общността и общностни събития.

Създаването на Център за развитие на общността е съвместна инициатива на местната общност и общинската администрация. Необходимо е желание и от двете страни. Когато желанието го има, начините за неговото осъществяване ще се намерят сравнително лесно. Ето някои често задавани въпроси във връзка със създаването и финансирането на ЦРО.

ВЪПРОСИ

ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ

Навсякъде ли е необходим Център?

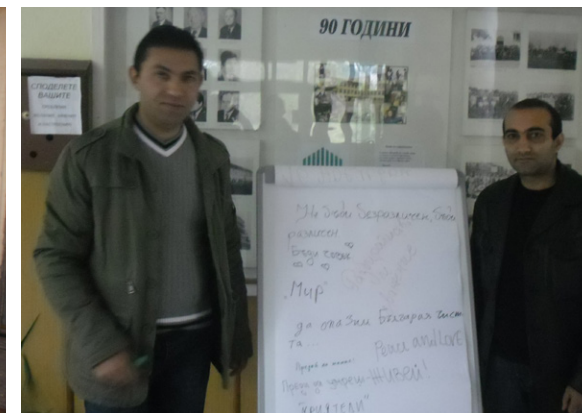
... Не. Има общини, в които ромската общност е модернизирана и интегрирана в толкова висока степен, че няма нужда от специфична работа с нея. Но това са по-скоро изключения. Ако имате ромско население (без значение как се определят вашите роми – като рома, милет, рудари или по друг начин), ако сред него все още се срещат проблеми като отпадане от училище, ниско образование, ранни бракове и раждания, ниска здравна култура и др., ако има случаи на дискриминация и на негативни анти-ромски нагаси – вие имате нужда от силен Център за развитие на общността и общностни модератори. Те ще работят за разрешаването на посочените проблеми и за ускоряване на процеса на развитие и модернизация на ромската общност. Последното е най-сигурната гаранция, че проблемите ще бъдат завинаги преодолені.

В повечето общини посочените проблеми са само сред част от ромите, а сред останалата част тези явления вече ги няма. В тези общини Център за развитие на общността е необходим и има всички предпоставки да бъде успешен: защото общностните модератори ще „модерират“ модернизацията и на по-консервативните роми, засилвайки връзките с по-модернизирани групи от общността.

Ромите при нас не казват, че са роми. Можем ли да направим ЦРО?

... Няма никакво значение по какъв начин се декларират хората във вашата община. Ако те се сблъскват с посочените проблеми, ЦРО и модераторите ще помогнат да ги преодолеят, без значение по какъв начин се определят. Общностните модератори от описаните по-горе Центрове работят успешно сред всички групи: рома, милет, рудари и т.н. Освен това: Центровете за развитие на общността работят за по-добрия живот на цялата местна общност, а не само на ромите.

ВЪПРОСИ

Какви ресурси са необходими да създадем ЦРО?

... Най-важният ресурс е човешкият: необходими са ви поне двама подходящи общностни модератори. Те трябва да са минимум със средно образование, да се ползват с добро име и да могат да организират теренна работа в общността. Важно е да имате модератор – мъж и модератор – жена: някои от темите, по които работи Центъра са специфично свързани с половите различия и по тях е важно жени да работят с жени и мъже – с мъже. Особено важно е модераторите да са представители на местната ромска общност във вашата община: хора от друга община ще бъдат приети трудно. Ако в общината има различни ромски групи, модераторите трябва да са от различни групи: това е предпоставка за обхващане и участие на всички в дейността на Центъра.

Центърът не се нуждае от голяма сграда. Две помещения – едно за офис на модераторите и друга за общностни срещи и дискусии – са напълно достатъчни. Обикновено те се предоставят за ползване от общината в сграда, която е общинска собственост (напр. в Етрополе, Пещера, Камено, Бяла Слатина). Възможно е да се помещават също така в читалище (напр. в Павликени) или в училище (напр. в Нови пазар). Центърът не е сградата, а дейността, която извършва!

Третият важен ресурс, който не бива да пренебрегвате е знанието, опитът или това е т.нар. „ноу-хау“ за общностна работа, за развитие на дейността на ЦРО, за това как да се преодолеят неминуемите трудности и да се постигнат търсените успехи. От 2011 г. Център Амалипе натрупа богат опит и ноу-хау, които с готовност ще сподели с всяка община, която иска да развие ЦРО.

Кой може да създаде ЦРО?

... Центърът трябва да е съвместна инициатива на неправителствена организация, работеща в съответната местна ромска общност и на общината. За да може да изпълни функциите си, ЦРО следва да бъде организиран и ръководен от НПО. Подкрепата и съдействието на общината е ключово за устойчивостта на осъществяваните дейности.

От къде да финансираме дейността на ЦРО?

... Издръжката на Центъра не е голяма: става въпрос за заплатите на двама общностни модератори (плюс евентуално хонорари за частична заетост на местни модератори в големите населени места извън общинския център), офис-консумативи и средства за кампании. В същото време върнатите в училище деца, задържаните от отпадане, разрешените случаи на ранни бракове и други постигнати резултати надхвърлят многократко инвестираните средства.

Създаването и поддържането на ЦРО може да се случи чрез финансиране по проекти или чрез финансиране от общинския бюджет. Сред финансовите механизми, които могат да подкрепят проекти, включващи ЦРО (или най-важните елементи на модела, напр. – общностните модератори), се открояват Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, Норвежкия финансов механизъм, Българо-Швейцарската програма за сътрудничество.

програми

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. бе одобрена през ноември 2014 г. Интеграцията на ромите е един от основните приоритети на Оперативната програма. Тя съдържа специален инвестиционен приоритет „2.1. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“, чрез който

ще бъдат подкрепяни проекти с цел „Увеличаване на броя на лицата от уязвими етнически общности, включени в заетост, образование, обучение, социални и здравни услуги с фокус върху ромите, мигранти, участници с произход от други държави“. Типовете дейности, които ще бъдат подкрепяни са групирани в 4 направления: подобряване достъпа до заетост, подобряване достъпа до образование, подобряване достъпа до социални и здравни услуги, развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи. В рамките на този инвестиционен приоритет ще бъдат подкрепяни проекти на консорциуми, съставени от община и неправителствена организация. Проектите ще трябва да прилагат интегриран подход, комбиниращ дейности от минимум две от посочените направления, като са задължителни дейностите за подобряване достъпа до социални и здравни услуги. ОПРЧР и инвестиционен приоритет „2.1. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“ прилагат подхода за развитие на общността и биха могли да подкрепят създаването на Центрове за развитие на общността.

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ бе одобрена през февруари 2015 г. Програмата поставя важен акцент върху образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Тя съдържа инвестиционен приоритет „3.2. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“, чрез който ще бъдат подкрепяни проекти за образователна интеграция на деца, ученици и студенти от ромската общност и останалите етнически малцинства. Предвиден е широк спектър от дейности, насочени към децата и учениците, учителите и родителите. С проекти ще могат да кандидатстват общини, училища, детски градини, НПО и др., като ще се изисква партньорство между тези групи. Този тип проекти би могъл да подкрепи назначаването на общностни модератори / образователни медиатори. Те и тяхната дейност за активизиране и овластяване на родителите, както и за превенция на отпадането от училище / детска градина са важна стъпка към създаването на Център за развитие на общността.

Програма за развитие на селските райони е най-голямата програма, съ-финансирана от бюджета на Европейския съюз. Част от нея е предвидена за създаването на Местни инициативни групи, които ще обединяват основните заинтересовани страни – общинска администрация, бизнес и гражданско общество. Те ще изработват Стратегии за местно развитие, като Програмата за развитие на селските райони ще финансира тяхното финансиране. Това може да се случи в т.нар. „селски общини“. Създаването на ЦРО може да бъде заложено в Стратегията за местно развитие и финансирано от Местната инициативна група.

Създаването на Центрове за развитие на общността би могло да бъде финансирано и от общинския бюджет. Както посочихме, разходите за това са минимални, а резултатите оправдават такава инвестиция.

КАК ЦЕНТЪР „АМАЛИПЕ“ МОЖЕ ДА ПОДПОМОГНЕ СЪЗДАВАНЕТО НА ЦРО?

За Амалипе принципа на общностното развитие е водещ и организацията подкрепя създаването и развитието на ЦРО чрез предоставяне на ноу-хау, супервизия за качествено изпълнение на дейностите от страна на общностните модератори и съвместни проекти.

Знанието и опита за създаване и развитие на ЦРО ние сме обобщили в публикации като настоящата. Те са налични на нашите страници

www.amalipe.com и www.romadevelopment.org

Организацията има сключени договори с 8 общини за съвместно управление на Центрове за развитие на общността. Съгласно тези договори общините предоставят безвъзмездно помещения за Центровете и заплати за общностните модератори, а Център „Амалипе“ осъществява безвъзмездна супервизия на модераторите за постигане на заложените цели. В тази връзка организацията разполага с екип от Регионални координатори Общностно развитие, които подпомагат на терен дейността на общностните модератори.

В допълнение, Център Амалипе е отворен за съвместни проекти с общини за развитието на ЦРО. Проект «Крчка напред - овластяване на младите хора и жените от местната ромска общност» е пример, при който Амалипе е водещ бенефициент. Ние сме отворени и за партньорства, при които водеща е община. **И в двата случая основен принцип за работа на организацията е да разчита на ресурсите на местната ромска общност: общностните модератори са местни лица, а нуждите на местната общност са движещата сила на целия процес.**

**ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ
ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”**

В. ТЪРНОВО

5000, п.к. 113

Тел.: 062/ 600 224

www.amalipe.com

www.romadevelopment.org

[email:office@amalipe.com](mailto:office@amalipe.com)

FB: Amalipe - Veliko Turnovo